

Asia: VN/19831/2023

Työrauhalainsäädännön kehittäminen - luonnos hallituksen esitykseksi työehtosopimuslain, työriitojen sovittelusta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

-

Nykytilan ja sen arviointi

1 luku - Asian tausta ja valmistelu

2 luku - Nykytila ja sen arviointi

-

Yleisperustelut - luvut 3-6

3 luku - Tavoitteet

4 luku - Ehdotukset ja niiden vaikutukset

5 luku - Muut toteuttamisvaihtoehdot

Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Esityksessä ehdotetaan muun ohella uutta sääntelyä suhteettomien myötätuntotyötaisteluiden rajoittamisesta ja poliittisten työtaisteluiden kestoajan rajoittamisesta. Siltä osin kuin tällaisia työtaisteluita järjestettäisiin työrauhan vallitessa, sääntely toteutettaisiin työehtosopimuslaissa ja toimivaltainen tuomioistuin olisi työtuomioistuin. Työrauhavelvollisuuden ulkopuolella uusi sääntely sijoitettaisiin työriitalakiin (laki työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimien edellytyksistä) ja toimivaltainen tuomioistuin olisi yleinen tuomioistuin. Työtuomioistuimen näkemyksen mukaan kaikki työrauha-asiat olisi oikeuskäytännön yhtenäisyyteen liittyvistä syistä perusteltua käsitellä näihin kysymyksiin erikoistuneessa tuomioistuimessa eli työtuomioistuimessa, mikä sinänsä edellyttäisi työtuomioistuimen toimivallan laajentamista nykyisestä ja siten asian tarkempaa ja

kokonaisvaltaisempaa selvittämistä. Nyt esitetyn mallin riskinä on joka tapauksessa oikeuskäytännön eriytyminen ja oikeusvarmuuden heikkeneminen.

Hyvityssakkojen korotuksen arvioidaan esityksessä vähentävän työtuomioistuimen ratkaistavaksi tulevien työriitojen määrää. Esityksessä todetaan, että toisaalta korotus lisää työtuomioistuimen työtä sen vuoksi, että sen on nykyistä tarkemmin arvioitava ja laajemmin perusteltava hyvityssakon määrää ja siihen vaikuttavia seikkoja. Työtuomioistuimen arvion mukaan muutos voi johtaa myös siihen, että asianosaiset pyrkivät esittämään työrauha-asioissa enemmän näyttöä, jolloin asioita käsiteltäisiin nykyistä harvemmin kirjallisessa menettelyssä. Tämä taas johtaa työrauha-asioiden käsittelyaikojen pitenemiseen, koska asioissa on järjestettävä valmisteluistunnot ja pääkäsittelyt. Asioissa, joissa voidaan olettaa työtaistelutoimien jatkuvan, kiireellinen käsittely on kuitenkin katsottu perustelluksi, ja hyvityssakon määrää on asteittain korotettu, jos laittomaksi kertaalleen todettua työtaistelua on edelleen jatkettu tuomiosta huolimatta. Näin on ehdotuksen mukaan tarkoitus toimia myös jatkossa (s. 74), mikä voi aiheuttaa aikapainetta edellä mainituista syistä.

Työtuomioistuimen työmäärää lisäävät paitsi myötätuntotyötaisteluita mutta myös poliittisia työtaisteluita koskevat uudet säännökset. Molempiin säännöksiin (8 a ja 8 b §) sisältyy sellaista tulkinnanvaraisuutta, että tulkintaa tultaneen hakemaan tuomioistuimesta. Työtuomioistuin voi myös tarvittaessa pyytää neuvoa-antavaa lausuntoa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta Euroopan ihmisoikeussopimuksen 16. lisäpöytäkirjan mukaisesti.

8 a § [myötätuntotyötaistelun rajoitukset]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Uuden säännöksen mukaan myötätuntotyötaistelun toteuttamista tai siitä pääriidan ulkopuolisille aiheutuvat vahingolliset seuraukset eivät saa olla ilmeisessä epäsuhteessa tavoiteltavaan päämäärään nähden. Tällaisen ilmeisen epäsuhteen arviointi kussakin yksittäistapauksessa jää siis viime kädessä työtuomioistuimen arvioitavaksi. Tämä uusi juttutyyppi lisää työtuomioistuimen työmäärää, ja oikeuskäytännön vakiintumiseen voi mennä pitkään aika.

8 b § [Poliittiseen päätöksentekoon kohdistuva työtaistelu]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Uuden säännöksen mukaan työnseisauksena toteutettu poliittinen työtaistelutoimi ei saa jatkua enää sen jälkeen, kun on kulunut 24 tuntia (muut kuin työnseisaus kaksi viikkoa) työnseisauksen aloittamisesta. Poliittista työtaistelua ei saa toimeenpanna uudestaan samaan asiaan vaikuttamiseksi.

Käytännössä voi olla tulkinnanvaraista, milloin uusi työtaistelu on toimeenpantu uudestaan ”samaan asiaan vaikuttamiseksi”. Esityksen mukaan kyse olisi aina kunkin tapauksen yksittäispiirteiden perusteella tehtävästä kokonaisharkinnasta. Tämä jäisi niin ikään viime kädessä työtuomioistuimen arvioitavaksi.

9 § [Hyvityssakko]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Hyvityssakkojen määrän korotus vaikuttaa edellä jo todetusti kahtalaisesti työtuomioistuimessa käsiteltäviin asioihin. Yhtäältä työrauha-asioiden oletetaan vähenevän ja toisaalta käsittelyaikojen arvioidaan pitenevän.

10 § [Hyvityssakkoon tuomitseminen]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Työtuomioistuin pitää kansainvälisten sitoumustenkin valossa perusteltuna sitä, että ehdotettu 10 000 euron alaraja ei ole ehdoton vaan siitä voidaan poiketa.

Lakiin lisättävät otsikoinnit

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

1 § Lain tarkoitus ja soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

7 § Ilmoitus työnseisauksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

8 a § Myötätuntotyötaistelun rajoitukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

8 b § Poliittiseen päätöksentekoon kohdistuva työtaistelu

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

8 c § Työtaisteluoikeus virkasuhteessa

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

18 a § Hyvitys

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

18 b § Hyvityksen rahamäärän tarkistaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

3 luvun 6 § Laittomaksi julistetun työnseisauksen jatkaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

4 luvun 9 § Laittomaksi julistetun työnseisauksen jatkaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Anttila Outi
Työtuomioistuim